

# DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN  
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT

ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijendijk, Dr K. Dijk, Prof. Dr V. Hepp, Drs C. Tazelaar en Dr B. Wielenga

Medewerker (red.): Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Drs W. E. Engelkes, Harderwijk; Prof. Dr F. W. Grosbeide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Delft; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thijss, Meppel; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.

Drukkers-uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes  
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f2.— per jaar.

Advertentie: 35 cent per regel.

INHOUD: Het jaar 1923 V (Slot). — Uit de Schrift: Woestijn en Stad (Luc. 1:20, 26 god., Lucas 2:51, 1e god.). — Kerkelijk Leven: Zoede van den tijd. De Acta. Tot dezezelfde konklusie. Doopaanvragen per advertentie. Proeve van Gereformeerde-gemeenten-vrouwen. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Sociale Vrede VI. — Kroniek. — Wijsbegeerte. In de school der wijsbegeerte. — Kuypers-Bildergaaf XCH. — Literatuur en Kunst: Van Afrikaanschen bodem II. — Uit de Buitenl. Kerken: Wat kleingoesd. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

## HET JAAR 1923.

V (Slot)

En Nederland?

Zoo eindigde ons vorig artikel.

Helaas! ook hier heeft het parlementarisme een denk gekregen.

In de laatste jaren was ons parlement al lang niet, wat het vroeger was.

Ridderlijke tournooien als van Groen van Prinsterer, Thorbecke, den ouden Heemskerk, Kuypers, Bos worden sinds lang niet meer gehouden.

De ridders van den geest ontbreken wel niet. Maar anderen hebben zich tot de politieke arena toegang verschaft, wien alle ridderlijkheid vreemd is.

Ze richten zich dikwijls niet zoozeer tot hun tegenpartij in de Kamers, maar werpen hun hoofd in den nek en spreken voor de tribune.

Demagogie heeft de debatten naar beneden getrokken.

Dat bracht jaar op jaar nieuwe verzwakking van het echte parlementarisme.

Zij, die werkelijk nog ridders zijn, kunnen niet uitkomen.

Zij vinden geen hun waardige partij tegenover zich.

Maar wat op 26 October 1923 en daarna voorviel deed de deur toe.

Of de minister-president zich niet beter had moeten oriënteren onder de Kamerleden-partijgenooten, wil ik niet beoordeelen.

Of de tien dissenters onder de Roomschen niet zedelijk verplicht waren geweest te voren minister Ruys te waarschuwen, dat zij zouden tegenstemmen, evenmin.

De kwestie of er in het begin geen al te lichtvaardig spel is gedreven — hoe belangrijk ook op zichzelf — schakelen we uit.

Ook op andere vragen gaan we niet in, als daar zijn: heeft de rechterzijde de anti-vlootwet-actie, onder aanvoering van Troelstra gedreven, niet te licht geschat, en had zij daartegenover een niet minder krachtige vlootwet-actie moeten stellen, wat na de verwerping dier wet wel is geschied; was het absoluut noodzakelijk, toen er tegenstand openbaar werd de volgorde: eerst vlootwet, daarna bezuiniging te handhaven, waar nu toch de orde is omgekeerd.

Een antwoord op die vragen te zoeken, ligt buiten de taak van den overzicht-schrijver en kan beter aan meer deskundigen worden toevertrouwd.

Maar wel heeft hij in herinnering te roepen het beeld van den desolaten politieke toestand.

Elke opdracht tot nieuwe ministerie-vorming mislukte.

De rekonstruktie van de coalitie en inzonderheid van de Roomsche-Katholieke partij, faalde.

En het spook der likwidatie drong zich op.

Een enkele stem deed zelfs een beroep op de kroon om het fascisme in te voeren. Dr Verviers dankt daaraan zijn algemeene bekendheid.

Mr Patijn rekende het voor, dat aanneming van de vlootwet het land minder zou gekost hebben dan de tonnen gouds, welke de crisis verslond.

Maar men was voor geen rede vatbaar.

Troelstra had een hoog woord, maar toen het er op aankwam, dekte hij zich achter Wilant.

Deze maakte een bezuinigingsplan klaar, dat geen plan was, omdat alle details er aan ontbraken.

De leidslieden van het Nederlandsche volk leefden voor een groot deel van negatie. Zij kregen

het uit: zóó moet het niet, maar zwegen in duizend talen, als men hun vroeg: hoe moet het dan wél?

Eindelijk droeg de koningin aan de rechterzijde op een ministerie te vormen.

De koningin doet afstand van het gezag, en draagt het aan de rechterzijde over, zoo schreeuwde men links.

Daarna weigerde zij de ontslagaanvraag van het demissionaire Kabinet in te willigen.

De koningin negeert het parlement. Zij wordt een verlicht despote, zoo rumoerde men aan diezelfde zijde.

Met blijdschap zien wij de oude ministers, althans velen onder hen, en vooral onze anti-revolutionaire ministers, weerkeren.

Maar daarmee heeft het parlement zelf en bepaaldelijk de rechterzijde nog niet de noodige rekonstruktie ondergaan.

Althans, daarvan is officieel nog niets bekend. Moge 1924 die brengen.

Anders blijft het tobben.

Anders brengt de demon der likwidatie nog zeven andere demonen mee, die erger zijn dan hij.

Het einde van 1923 gaf aanleiding om vuriger nog dan in vorige jaren te bidden: o God, verlaat ons Neerland nooit.

Waar een serie hoofdartikelen het getal van vijf niet mag overschrijden, kan het kerkelijk leven hier niet meer besproken worden.

We hopen dit later of op andere wijze in te halen.

Ook zullen we daarbij de aandacht vragen voor den toestand in andere kerken. Doordat ons blad zich zeer met de Generale Synode moeide, ontstond daaromtrent zekere achterstand.

Dat moet natuurlijk goed gemaakt.

Zien wij hier alleen het vraagstuk onder de oogen: waar Europa voor het dilemma is geplaatst: likwidatie of rekonstruktie, welke verwachting mogen we in deze koesteren?

Wij hebben totnogtoe den toestand van menschelijk oogpunt gezien.

Maar wanneer we hem van Goddelijk oogpunt beschouwen, worden we voor deze ontzettende waarheid gesteld: God heeft om der zonden wil Zijn algemeene genade over Europa meer ingetrokken.

Daar en nergens anders ligt de feitelijke oorzaak. Hij heeft dit in de geschiedenis vaker gedaan.

En wat was daarvan meestal het gevolg?

Ondergang van een wereldrijk.

Verwoesting eener kultuur.

Verlegging van het zwaartepunt der beschaving naar een ander deel der wereld.

En er zijn er, die denken, dat Europa die straf tegemoet gaat.

Zij behoeven zich daarvoor nog niet te laten beïnvloeden door mannen als Spengler.

Ook christenen zijn die meening toegedaan.

En zij redeneeren: God heeft Europa getuchtigd en het heeft zich niet bekeerd.

Het is verder van God afgefallen.

Zelfs van een uitwendige bekeering is geen teken te bespeuren.

De zonde tegen alle geboden Gods neemt toe.

Op behoud valt niet te hopen.

Toch moet ik even waarschuwen tegen zulk een beschouwing.

God had wel door Jona aan Ninevé laten aanzeggen, dat het zou worden omgekeerd, tenzij dan dat het zich bekeerde.

Maar zulk een speciale boodschap heeft Hij Europa niet doen brengen.

Hij heeft Spengler en anderen niet gezonden. Zij bouwen hun voorspellingen op hun rede.

Wij echter kunnen alleen steun ontleenen aan de openbaring.

En een openbaring omtrent de toekomst van Europa is ons niet geworden.

Daarom moet onze verwachting afwachting zijn. Zelfs mogen we nog hopen.

Die hoop mogen we nooit voeden met teekenen

van verbeteringen, die men meent waar te nemen. Want zelden was de wisselvalligheid in het volkerenleven zoo groot als thans.

Maar onze hoop moet gevestigd staan op Gods barmhartigheid.

En dan rijzen voor mij op de vlammen en sulfurdampen van het ondergaande Sodom.

Waren er nog weinige rechtvaardigen in de stad geweest, dit zou niet zijn gebeurd.

God heeft nog rechtvaardigen in Europa overgelaten.

Dat is onze lichtstraal.

Aan Hem staat het het getal te bepalen.

Maar wat Hij doet „om der uitverkorenen wil“ laat zich niet indenken.

Daarin ligt de verantwoordelijkheid van het vrome volk.

Als zij niet haten den rok, die door het vleesch bevestigd is, als hun zaad zich verzwaagt met de wereld, ja, dan zal het niet lang meer duren of de val van Europa is daar.

Maar wanneer zij het voorbeeld van Elia volgen en hun Karmel beklimmen, en zich nederbuigen voor hun God, wanneer zij in volle actie zijn voor de uitbreiding van het koninkrijk van Christus in hun hart en in Europa, dan zal de Heere zich wellicht laten verblijden.

Elia was een man van gelijke bewegingen als wij en toch had op Gods bestel zijn gebed invloed op hemel en wolken.

Zou het gebed van hen, in wie iets van den geest en de kracht van Elia werkt, geen invloed kunnen hebben op ons werelddeel?

Dat de wereld al meer in de zonde wegzinkt, is vreeselijk.

Maar veel vreeselijker is het, wanneer de kinderen Gods verachten in de genade.

Bij wijze van spreken heeft God misschien het lot van Europa in de hand der rechtvaardigen gelegd.

Wat daaruit voor ons voortvloeit?

Dat wij allereerst onze harten verscheuren en belijden: wee ons, dat wij zóó gezondigd hebben.

Dat wij vervolgens als Abraham niet slechts bidden, maar pleiten om het behoud van Europa.

Dat wij in Christus' kracht met dagen van langen arbeidsduur arbeiden voor een nieuwe toekomst.

HEPP.

## UIT DE SCHRIFT.

### Woestijn en Stad.

„En was in de woestijnen, tot den dag zijner vertooring aan Israël“.

Lucas 1:20, 26 god.

„En hij ging met hen af, en kwam in Nazareth“.

Lucas 2:51, 1e god.

In het keerpunt aller tijden heeft God de twee, die bij elkander behooren, in de afzondering gebracht. Afgezonderd waren ze van den grooten hoop, gescheiden ook van elkander.

De een heet Johannes de Dooper.

En de ander is Jezus Christus zelf.

\* \* \*

Ze zijn ieder voor zich het bewijs, dat in het algemeen de uitspraak niet deugdelijk is van den man, die eens zeide, dat in de stilte zich een talent en in het rumoer en de woeling van het leven zich een karakter vormde. Wat die man onder karakter verstond, was het niet in deze twee: den Dooper en Jezus Christus? Toch zijn ze beiden in de stilte, in de eenzaamheid geweest en grootgebracht. De een was in de woestijnen tot den dag zijner vertooring aan Israël, en de ander heeft zijn jeugd doorgebracht in een achter-af-plaatsje, in een achter-af-buurtje in een land, dat donker was en arm: Galilea, Nazareth.

\* \* \*

In die afzondering ligt iets van de overeenkomst tusschen Jezus van Nazareth en den Dooper, Johannes.